

Hänvisning
Er begäran inkommen 6.10.2025

Finlands Förpackningsproducenter Ab
Pasilankatu 2
FI-00240 HELSINGFORS

Kontaktperson
Gunnar Westling, telefon +358 (0)18 25000 (växeln)
gunnar.westling@regeringen.ax

satu.estakari@suomenpakkaustuottajat.fi

Ärende

Skäliggörande av återvinningsavgifter enligt 46 § i avfallslagen

Bakgrund

Finlands Förpackningsproducenter Ab, nedan FFP, lämnade den 6.10.2025 in en begäran om skäliggörande av återvinningsavgifter enligt 46 § avfallslag (646/2011), nedan rikets avfallslag, som tillämpas på Åland genom landskapslag (2018:92) om tillämpning av rikets avfallslag. FFP framför att förpackningar som förs in till Åland med sjötrafiken riskerar att orsaka betydande kostnader i den lokala avfallshanteringen då det inte betalas återvinningsavgift för dem. FFP anser att kostnaderna oskäligt belastar de företag med producentansvar som är verksamma på Åland. FFP ber därmed landskapsregeringen att göra en skälighetsbedömning enligt 46 § rikets avfallslag vilken innebär att kostnadsansvaret ska begränsas till de mängder som producenterna har släppt ut på marknaden. FFP kompletterade den 21.11.2025 sin begäran med uppgifter om den insamlade mängden förpackningsavfall mellan januari och oktober år 2025, en prognos över mängden förpackningar som släppts ut på marknaden från producenterna samt en jämförelse mellan skillnaderna i insamlad mängd enligt förpackningsslag mellan riket och Åland. FFP kompletterade återigen ärendet den 28.1.2026 med den totala insamlade mängden förpackningsmaterial år 2025 och den 3.2.2026 med den rapporterade utsläppta mängden förpackningsmaterial vid tiden för kompletteringen.

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att skäliggöra producenternas kostnadsansvar för glasförpackningar för år 2025. Skälighetsbedömningen innebär att kostnadsansvaret begränsas till kostnaden för den utsläppta mängden glasförpackningar på marknaden avseende kasserade produkter som överlämnas till en mottagningsplats eller transport som avses i 49 och 49a §§ rikets avfallslag.

Motivering

Enligt 46 § 1 mom. rikets avfallslag ska producenten ordna avfallshanteringen för de i 48 § rikets avfallslag avsedda produkter som producenten släpper ut på marknaden och stå för kostnaderna för avfallshanteringen, om inte något annat föreskrivs. Producentens skyldighet gäller kasserade produkter som överlämnas till en mottagningsplats eller transport som avses i 49, 49 a eller 56 §§ rikets avfallslag. Enligt 46 § 2 mom. rikets avfallslag gäller producentens skyldighet enligt 1 mom. de produkter som producenten släpper ut på marknaden eller säljer genom distansförsäljning direkt till användare, oberoende av tidpunkten då produkterna släppts ut på marknaden. Därtill innefattar skyldigheten en sådan andel av andra motsvarande produkter som kan anses vara skälig med hänsyn till producentens marknadsandel. Med andra ord ska producenten i första hand svara för avfallshanteringen i fråga om de produkter som den släpper ut på marknaden.¹ Producenten ska dessutom i andra hand ansvara för avfallshanteringen i fråga om andra motsvarande produkter vars producenter har upphört att existera eller inte är yrkesmässiga. I praktiken omfattar producentens sekundära ansvar dessutom avfallshanteringen i fråga om produkter som sådana producenter som försummar sina lagstadgade skyldigheter, det vill säga så kallade gratisåkare, släpper ut på marknaden.² En enskild producents sekundära ansvar för avfallshanteringen i fråga om andras motsvarande produkter begränsas till producentens marknadsandel vid tillfället i fråga.

Landskapsregeringen uppfattar att syftet med 46 § rikets avfallslag är att producenterna till viss del ska belastas av att alla som släpper ut förpackningar på marknaden antingen inte är producenter enligt lag eller försummar sitt ansvar. Rikets avfallslag begränsar dock dessa grupper. Enligt 48 § 1 mom. rikets avfallslag ska en producent ha yrkesmässig verksamhet. Yrkesmässighet bedöms vanligtvis utifrån momsskyldighet, vilket uppstår om arbetsersättningar överstiger 20 000 euro.³ Gränsen för yrkesmässighet är därmed låg och medför att den utsläppta förpackningsmängden från företag som inte omfattas av producentansvar kan antas vara försumbar i förhållande till den totala mängden utsläppta förpackningar med producentansvar. Enligt 13 kap. rikets avfallslag regleras tillsynsmyndighetens möjlighet att vidta tvångsmedel mot gratisåkare. Åtgärderna medför att antalet gratisåkare ska vara försumbar. Slutligen omfattar det sekundära ansvaret producenter som avslutat sin verksamhet. Även utsläpp från sådana producenter kan antas vara försumbara jämfört med den totala utsläppta mängden. Landskapsregeringen bedömer därmed att den belastning av det sekundära ansvaret som producenter ska utstå enligt 46 § rikets avfallslag avses vara låg. Det vill säga den andel av andra motsvarande produkter som kan anses vara skälig med hänsyn till producentens

¹ RP 199/2010, s. 101.

² RP 199/2010, s. 101.

³ RP 141/2022, s 79 och skatteförvaltningens hemsida, <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/foretagsverksamhet/etablering/lattforetagare/n%C3%A4r-%C3%A4r-en-%C3%A4ttf%C3%B6retagare-momsskyldig/>, hämtad 5.2.2026.

marknadsandel ska inte vara hög i jämförelse med den enskilda producentens marknadsutsläpp.

FFP har lämnat in uppgifter om den totala insamlade mängden förpackningsavfall och större delen av den utsläppta mängden förpackningsavfall enligt förpackningslag för år 2025. Enligt uppgifterna framgår en tydlig avvikelse mellan insamlad och utsläppt mängd glasförpackningar i förhållande till de andra förpackningsslagen. Den insamlade mängden glasförpackningar är, till skillnad från de andra förpackningsslagen, fyra gånger större än den utsläppta mängden glasförpackningar. Att informationen om den utsläppta mängden inte är fullständig påverkar inte uppgifternas tillförlitlighet. En sådan stor del av den utsläppta mängden förpackningar är rapporterad att det är uppenbart att avvikelsen mellan insamlad och utsläppt mängd kommer vara betydligt större för glasförpackningar än för de andra förpackningsslagen.

FFP bedömer att avvikelsen framför allt grundar sig i privatimport från fartygsförsäljning. Enligt 62 § rikets avfallslag får enbart producenter ingå i en producentsammanslutning. Enligt 46 § rikets avfallslag gäller producentens ansvar för avfallshanteringen och dess kostnader för produkter som producenten släpper ut på den åländska marknaden. Landskapsregeringen anser, i egenskap av tillsynsmyndighet för producentansvaret på Åland, att producentansvaret enligt åländsk lagstiftning inte gäller för internationell trafik.⁴ I internationell trafik släpps produkterna inte ut på den åländska marknaden i den mening som avses i lagen. Rederierna är därmed inte producenter i lagens mening och får inte ansluta sig till en producentsammanslutning enligt 62 § rikets avfallslag. I praktiken innebär det att de förpackningar som släpps ut på marknaden från fartygsförsäljning omfattas av de åländska producenternas sekundära ansvar.

Landskapsregeringen anser att FFP påvisat en sådan stor skillnad mellan den utsläppta och insamlade mängden glasförpackningar för år 2025 att det inte kan antas hänföras från gratisåkare eller företag som inte uppfyller kriteriet för yrkesmässighet. Det kan därmed konstateras att glasförpackningarna är från andra källor. Då det ovan påvisats att det inte är förenligt med 46 § 2 mom. rikets avfallslag att producenter ska vara kostnadsansvariga för en betydande mängd förpackningsavfall som inte kan hänföras till den egna marknadsandelen anser landskapsregeringen att en skälighetsbedömning behöver göras. Landskapsregeringen menar därmed att kostnadsansvaret gällande förpackningslag där den insamlade mängden kraftigt överstiger den utsläppta andelen mot bakgrund av skälighet enligt 46 § 2 mom. rikets avfallslag kan begränsas.

I det specifika fallet anser landskapsregeringen att det är skäligt att kostnadsansvaret för glasförpackningar begränsas till kostnaden för den utsläppta mängden glasförpackningar

⁴ Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland har genom en policy PIRELY/10480/2023 av den 23.6.2025 gjort en likadan bedömning.

på marknaden avseende kasserade produkter som överlämnas till en mottagningsplats eller transport som avses i 49 och 49a §§ rikets avfallslag. Landskapsregeringen anser att det är skäligt att det sekundära ansvaret fråntas på sådant sätt som 46 § rikets avfallslag medger då producenterna trots detta har ansvar för skyldigheten att motta och behandla de glasförpackningar som överstiger den utsläppta mängden. Då kostnadsansvarets skälighet är beroende av skillnaderna i den utsläppta mängden och den insamlade mängden glasförpackningar år 2025, gäller detta beslut producenternas kostnadsansvar för år 2025.

Minister

Jesper Josefsson

Vik. byråchef

Gunnar Westling

FÖR KÄNNEDOM

Pekka Tommola, pekka.tommola@suomenpakkaustuottajat.fi

JJ LG